

כדי להיחלץ מקשייהן הכספיים, העבירו חלק מהאגודות לגורמים עסקיים את נכסיהן והכנסותיהן ואת הזכויות לניהולן. נוכח ההסכמים שעשו חלק מהאגודות עם גורמים עסקיים, על הנציבות ועל גופים ממשלתיים וציבוריים אחרים הקשורים לענף - בעיקר משרד המדע, התרבות והספורט ורשם העמותות - להחליט במשותף לגבי מעמדן של האגודות כמוסדות ציבוריים על פי הפקודה וכעמותות לפי חוק העמותות, ולפקח על פעילותן.

עיקולי מטלטלין בידי אגף מס הכנסה ומיסוי מקרקעין

תקציר

פקודת המסים (גבייה) (להלן - פקודת המסים), ותקנות המסים (גבייה), התשל"ג-1984, מסדירות את גביית המסים ומאפשרות לנקוט אמצעי אכיפה כלפי חייבי מסים, לרבות עיקול מטלטלין.

נציבות מס הכנסה ומיסוי מקרקעין (להלן - הנציבות) ומשרדי השומה אינם מקיימים מעקב ובקרה בכל הנוגע לפעולות האכיפה כדי לבחון את האפקטיביות שלהן ולגבש מדיניות אכיפה.

הכתובות של יותר מ-60% מהחייבים שגובי המס נשלחו למסור להם התראות נמצאו שגויות, ויש שהגובים נשלחו למסור התראות כמה פעמים לאותן כתובות שגויות.

משרדי השומה שלחו התראות לחייבים, למקצתם יותר משלוש פעמים, אך לא נעשה אצלם עיקול, ודבר זה פגם בכוח ההרתעה.

משרדי השומה שלחו את הגובים שוב ושוב אל חייבים אף שכבר התברר שאין ברשותם רכוש בעל ערך לעיקול.

הנציבות לא הקנתה למשרדי השומה כלים מספיקים כדי לאתר את כתובות החייבים כדי להגדיל את אפקטיביות האכיפה.

גובי המס דיווחו על מבצעי עיקול רבים מאלה שנעשו.

על הנציבות לגבש מדיניות אכיפה ולבחון שיטות פעולה כדי להגביר את האפקטיביות של פעולות האכיפה ואת ההרתעה מאי תשלום חובות. על הנציבות להנחות את משרדי השומה להקפיד לעדכן את נתוני החייבים, ובעיקר את כתובותיהם, ולעשות בדיקות מקדמיות לפני פעולות העיקול כדי להבטיח הצלחה מרבית בביצוע העיקולים ולהגביר את ההרתעה בקרב סרבני מס.

1. פקודת המסים (גבייה) (להלן - פקודת המסים), ותקנות המסים (גבייה), התשל"ד-1974, מסדירות את גביית המסים ומאפשרות לנקוט אמצעי אכיפה כלפי חייבי מסים. בפקודת המסים נקבע, כי אדם שלא שילם חוב מס כלשהו בתוך 15 יום למן היום שבו היה חייב לפרעו, ולאחר ששלח אליו פקיד הגבייה דרישה בכתב לשלם את החוב והוא לא פרעו, יוציא פקיד הגבייה (הגובה הראשי במשרד השומה) כתב הרשאה לגובה מסים (להלן - הגובה) ובו הוא מצווה לדרוש מהחייב לשלם מיד את החוב, ואם לא ישלם אותו לגבותו על ידי תפיסה ומכירה של מטלטלי החייב. משקיבל הגובה את כתב ההרשאה, עליו לדרוש בכתב מהחייב לשלם מיד את החוב ולהודיע לו על הכוונה לעקל את מטלטליו, אם לא ימלא את הדרישה (להלן - התראה). שירות עיבודים ממוכנים של אגף כלכלה והכנסות המדינה שבמשרד האוצר (להלן - שע"מ) מעביר למשרדי השומה בכל חודש כתיב הרשאות לעיקול. ההרשאה מופקת אם החוב גדול מסכום מסוים (בינואר 2001 היה הסכום 2,000 ש"ח), ולפחות חודש לאחר המועד האחרון שנקבע לפירעון החוב. במאי 2001 העביר שע"מ למשרדי השומה כ-125,000 הרשאות.

2. לפי נתוני נציבות מס הכנסה ומיסוי מקרקעין (להלן - הנציבות), במאי 2001 היו לכ-145,000 נישומים חובות למס הכנסה, ויתרת החובות, כולל ריבית והפרשי הצמדה, היתה כ-30 מיליארד ש"ח, מזה 29.2 מיליארד ש"ח חובות (כולל חובות שנקבעו לפי מיטב השפיטה), שבגיןם הוצאו הרשאות.

3. לפעילות המטה של אגף מס הכנסה ומיסוי מקרקעין (להלן - האגף) בקשר לגביית החובות אחריות מחלקת הגבייה ומחלקת ההוצאה לפועל. על הגבייה השוטפת מופקדים מדורי הגבייה ב-23 משרדי שומה אזוריים.

את הפצת ההתראות וביצוע העיקולים עושות שלוש יחידות מרכזיות להוצאה לפועל, אחת באזור חיפה והצפון, אחת באזור תל אביב והמרכז ואחת באזור ירושלים והדרום (יחידות אלה מעקלות מטלטלין גם בשביל אגף המכס ומע"מ). במועד הביקורת הועסקו ביחידות המרכזיות 30 גובים. הגובים פועלים במסגרת של 15 חוליות, בכל חוליה שני עובדים של היחידה ושטר, שהאגף משלם את שכרו.

4. לפי נתוני שע"מ, המבוססים על דיווחי היחידות המרכזיות, מינואר 1998 ועד סוף מאי 2000 (להלן - התקופה הנדונה) נעשו 44,763 מבצעי עיקולים, אצל 28,891 חייבים; מספר מבצעי העיקולים שבהם עוקלו מטלטלין או נגבו כספים היה 33,453. אין לנציבות נתונים מרוכזים על התפלגות תוצאות העיקולים שמהם אפשר לדעת מה השיעור שנגבה מכל חוב, אולם, מבירורים עם העוסקים בעיקולים עולה, כי רוב רובם של מבצעי העיקול הביאו לגבייה חלקית של החוב.

בחודשים ספטמבר 2000-ספטמבר 2001, לסירוגין, בדק משרד מבקר המדינה את הפעולות הכרוכות בעיקול המטלטלין. הביקורת התבססה על ניתוח נתונים של מבצעי עיקול שנעשו בתקופה הנדונה; והיא נעשתה במחלקת הגבייה וההוצאה לפועל בנציבות, ביחידות המרכזיות ובמשרדי השומה בירושלים, בתל אביב 3 ובחיפה.

תכנון

נוכח ריבוי החובות וכדי שפעולות העיקול יהיו אפקטיביות, יש צורך בתכנון מרכזי של העיקולים. במסגרת תכנון כזה יש לקבוע מדיניות אכיפה וסדרי עדיפויות לטיפול לפי מאפיינים של חייבים, לרבות יכולת הפירעון שלהם. יש גם לתת את הדעת על גודל החובות ועל גילם.

כמו כן, יש צורך בקביעת סדרי עדיפויות משניים שלפיהם ייבחרו מבין כלל החייבים בעלי החוב שייעשו אצלם עיקולים; יש לוודא שהפרטים הרשומים בהרשאה נכונים ומעודכנים כדי שהעיקולים ייעשו אך ורק אצל בעלי חוב אשר טרם הסדירו את חובם.

1. תכנון בידי הנציבות

הנציבות, בתור יחידת מטה, צריכה לתכנן את פעולות העיקולים בהתאם למאפייני החייבים.

הביקורת העלתה, כי מאז ינואר 1993 לא בחנה הנציבות את מדיניות האכיפה שלה ולא קבעה מה הם ענפי המשק או מגזרי האוכלוסייה שבהם יש להתמקד בתקופה מסוימת; היא לא הכינה רשימה של בעלי חובות גדולים, שלדעתה יש לעקל את מטלטליהם; והיא לא קיימה מעקב אחר פעולות משרדי השומה כדי לעמוד על שיטות העבודה ועל בעיות בגבייה. הנציבות לא דרשה מהמשרדים ניתוח של פעולותיהם שישמש אותה להפקת לקחים ולתכנון.

2. תכנון בידי משרדי השומה

בינואר 1993 הורתה הנציבות למשרדי השומה לפעול מתוך שיקול דעת בבחירת אוכלוסיית בעלי חובות שאצלם יעוקלו מטלטלין, ולתת קדימות לחייבים לפי רשימה שתמציא להם הנציבות. רשימה כזאת לא הוכנה.

הביקורת העלתה, שגם במשרדי השומה לא ניתחו את תוצאות ניסיונות העיקול הקודמים שנעשו אצל החייבים כדי לקבוע את דרך הטיפול האפקטיבית באלה שלא פרעו את חובם. בין השאר, לא נעשה שימוש בכרטיס אכיפה ממוחשב שנפתח לכל חייב, ואמור לכלול מידע על תוצאות ניסיונות של עיקולים ומקורות אפשריים לגבייה. המשרדים גם לא תמיד עדכנו את כרטיסי האכיפה בפרטים, כגון כתובת או תוצאות עיקולים שנעשו (בדבר עדכון הכתובות ראו גם להלן).

בתשובתה למשרד מבקר המדינה מ-11.12.01 הודיעה הנציבות, כי היא "יזמה בדיקה ארגונית במערך הגבייה, שמטרתה לקבוע דרכי עבודה, העדפות, שינויים ארגוניים ושינויים בסדרי העבודה".

כתובות שגויות

כאמור, משקיבל הגובה מפקיד הגבייה כתב הרשאה, עליו לדרוש מהחייב לשלם מיד את החוב ולהודיע לו על הכוונה לעקל את מטלטליו (התראה). ההתראה נמסרת ידנית לכתובתו של החייב ומטרתה גם לוודא שכתובתו נכונה. עדכון כתובות החייבים לפני ביצוע העיקולים חשוב בייחוד כשמדובר באוכלוסייה של חייבים שעומדים בסירובם לשלם את חובם לאורך זמן, המאופיינת בשינויים תכופים של עיסוקים, ובשינויים של מקום העסק ומקום המגורים. לפי נתונים שריכז משרד מבקר המדינה, בתקופה הנדונה העבירו משרדי השומה ליחידות המרכזיות כ-110,000 התראות לכ-58,000 חייבים (אפשר שלחייב מסוים יימסרו כמה התראות כל אחת על חוב אחר) כדי שהם ימסרו לחייבים באמצעות הגובים - עובדי היחידות המרכזיות.

הביקורת העלתה, שהכתובות של כ-60% מהחייבים שהגובים נשלחו למסור להם התראה נמצאו שגויות ולכן לא נמסרו להם ההתראות; יש שהגובים נשלחו למסור התראות לכתובות שכבר בניסיונות קודמים למסירתן נמצא שהן שגויות. לדוגמה, ל-1,965 מהחייבים שכתובתם נמצאה שגויה חזרו הגובים לפחות חמש פעמים ול-2 מהם - 20 פעמים ויותר.

המצב האמור נבע מכך, שלא תמיד עדכנו במשרדי השומה את רישומי המחשב בנוגע לכתובות החייבים, גם משהתבררה הכתובת בעת מסירת ההתראה. לעתים השאירו הגובים את ההתראה בכתובת שצוינה בה ודיווחו שהכתובת אותה, בלי לוודא שהחייב גר בה. בדיקה שעשה משרד מבקר המדינה לגבי 143 חייבים, שברישומי המחשב צויין כי כתובתם אותה בעת מסירת התראה, העלתה, שלמרות זאת ל-26 מהם נשלחו הגובים לאחר מכן שש פעמים לפחות, אל כתובת שגויה.

סיבה נוספת למצב האמור היא, שכל מערך של מס (ניכויים, מס הכנסה, מיסוי מקרקעין, מע"מ) מנוהל בנפרד ועדכון כתובת במערכת אחד אינו נרשם אוטומטית בשאר המערכים.

לדעת משרד מבקר המדינה, כדי להימנע מלשלוח את הגובים לכתובות שגויות, דבר הכרוך בכזבוב רב של משאבים, על הנציבות להקים מערך כתובות מרכזי ממוחשב של כל הנישומים, שיהיה משותף לכל מערכי המס ויעודכן באופן שוטף.

היות וכך, כתובות שגויות התגלו גם בעת ביצוע העיקולים. מהנתונים בדבר מבצעי העיקול התברר, שעוד 7.6% מכתובות החייבים נמצאו שגויות.

כתוצאה למשרד מבקר המדינה הודיעה הנציבות, כי ההמלצות לבניית מערך כתובות מרכזי לא בוצעו בשל קשיי יישום, וכי הדעות בדבר יתרונות המערכת חלוקות; בעת האחרונה ניתנה לעובדי מחלקות המודיעין במשרדי השומה אפשרות לעדכן כתובות במערכת מס הכנסה ובמערכת ניכויים גם יחד; הנציבות תפעל לרענן את ההנחיה המחייבת את כל עובדי האגף להעביר למחלקות המודיעין במשרדי השומה את כל ההודעות על שינוי כתובות כדי לעדכן את מרשם הכתובות במחשב; משרדי השומה יונחו לברר מהי הכתובת המעודכנת ביותר לפני מסירת ההתראה. משרד מבקר המדינה מעיר, כי דרך עדכון זו אינה מבטיחה עדכון שוטף ומלא, מאחר ששיטה זו אינה חלה על כל מערכי המס.

יחס בין התראות ליכולת פעולה

ליצירת כוח הרתעה מצבירת חובות תורם יחס סביר בין מספר ההתראות שנמסרו לבין יכולת היחידות המרכזיות לעשות עיקולים. בינואר 1992 קבעה הנציבות כי על משרדי השומה לדאוג שמספר ההתראות שיימסרו לחייבים יהיה בהתאם לתכנית העבודה וליכולת העבודה של היחידות המרכזיות.

הביקורת העלתה, שמספר ההתראות שהעבירו משרדי השומה ליחידות המרכזיות היה גדול מיכולת הביצוע של יחידות אלה. כאמור, בתקופה הנדונה העבירו משרדי השומה כ-110,000 התראות בגין כ-58,000 חייבים ובמהלך הפצתן אותרו כתובותיהם של כ-46,000 חייבי מס הכנסה, ואילו היחידות המרכזיות ביצעו עיקולים אצל כ-25,000 חייבי מס הכנסה; פער זה משמעותי. כמו כן ל-366 מהחייבים שאותרו כתובותיהם, נמסרו בין 3 ל-11 התראות אך לא נעשו אצלם עיקולים. נראה שהסיבה למצב האמור היא שמשרדי השומה מקבלים תמריץ כספי, במסגרת שיטת שכר עידוד הנהוגה אצלם, לפי מספר ההרשאות שהם מעבירים לטיפול ליחידות המרכזיות. גידול במספר ההרשאות מביא לגידול במספר ההתראות המופצות.

ביצוע עיקולים

1. עיקולים אצל חסרי רכוש

בתקופה הנדונה נעשו 4,604 ניסיונות עיקול אצל 3,653 חייבים חסרי רכוש לעיקול; אצל 179 מהם ביקרו הגובים בביתם או בעסקם יותר משלוש פעמים, כל ביקור לאחר פחות משישה חודשים מהביקור הקודם. התברר שיש לביקורים החוזרים שתי סיבות: משרדי השומה אינם מנתחים את תוצאות ביקורי הגובים; משרדי השומה סבורים שגם אם ידוע שאין אצל החייבים רכוש בעל ערך, ריבוי הניסיונות לעקל יגרום לחייבים להסדיר את חובם.

2. נתוני ביצוע העיקולים

לפי הנחיות הנציבות, על הגובים לרשום בכרטיס האכיפה הממוחשב את התוצאות של כל עיקול. רישומים אלה משמשים גם לצורך חישוב שכר העידוד לגובים.

הביקורת העלתה, כי מספר מבצעי העיקול שהיחידות המרכזיות דיווחו עליהם גדול ממספרם בפועל. בתקופה הנדונה עשו היחידות המרכזיות 44,763 מבצעי עיקול אולם דיווחו על 86,077 מבצעים כאלה:

1. כאמור, יש שהגובים שנשלחו למסור התראות מצאו שהכתובת שגויה, אך לעתים הם דיווחו כי עשו מבצע לעיקול שמשרד השומה ביטל אותו בשעת מעשה. ככל הנראה, הסיבה לכך היא שעל ניסיון למסור התראה שהכתובת בה שגויה הגובים אינם מקבלים שכר עידוד, ואילו ביטול עיקול בשעת מעשה נחשב לצורך חישוב שכר עידוד. התברר שבתקופה הנדונה היו כ-35,000 דיווחים על ביטול עיקול בשעת מעשה, שהיו בעצם ניסיון למסירת התראות שנכשל.

2. הגובים דיווחו על מבצע עיקול מספר פעמים ובכל דיווח נרשם העיקול עבור מערך מס אחר. בתקופה הנדונה היו 6,219 דיווחים כאלה. דיווחים כאלה הוגשו גם כאשר מבצעי העיקול לא הניבו תוצאות משום שהחייבים היו חסרי כול, או כאשר הגובים נתקלו בדלת מוגנת וכיו"ב. לדוגמה: במבצע עיקול שנעשה באפריל 2000 לא נמצאו נכסים בעלי ערך, אולם הפעולה דווחה פעמיים: פעם נרשמה עבור מס הכנסה ופעם נרשמה עבור מס רכוש; מבצע עיקול שנעשה במאוס 2000 נכשל משום שבכניסה היתה דלת מוגנת והוא דווח שלוש פעמים: פעם אחת - עבור מס הכנסה, פעם אחת - עבור מס שבח ופעם אחת - עבור אגף המכס ומע"מ.

בתשובתה הודיעה הנציבות, כי תעשה בירור כדי לדעת אם אכן פעולה אחת נספרת כמה פעמים. לדעת משרד מבקר המדינה, על הנציבות לפקח על נכונות הדיווחים ולנקוט צעדים למניעת דיווחים כוזבים או כפולים.

3. עיקול כלי רכב

הניסיון מלמד שעיקול כלי רכב הוא אמצעי אכיפה יעיל. לרשות האגף עומד מאגר מידע ממוחשב ובו גם נתונים בדבר נכסים שנמצאים בידי נישומים. לפי הוראות האגף, האחריות לבדוק במאגר את המידע על נכסי החייבים, לפני מבצעי העיקולים, מוטלת הן על משרדי השומה והן על היחידות המרכזיות.

משרד מבקר המדינה בדק במאגר הממוחשב מידע על 63 מהחייבים שדווח לפחות ארבע פעמים שלא נמצאו אצלם מטלטלין בעלי ערך לעיקול. נמצא, כי ל-33 מהם יש כלי רכב, ול-15 אף יותר מכלי רכב אחד. לדוגמה, לאחד מהם שדווח שש פעמים שאין אצלו מטלטלין בעלי ערך לעיקול, יש שתי משאיות ושני כלי רכב פרטיים.

הנציבות הודיעה בתשובתה, כי לחלק מהחייבים האלה יש כלי רכב ישן שמחירו נמוך.

בהוראה של הנציבות מאפריל 2001 נקבע, שיש לתת עדיפות לעיקולי רכב: 60% מהפעולות של היחידות המרכזיות יהיו לצורך עיקולי רכב של בעלי חוב גדול מ-10,000 ש"ח. לפי נתוני הנציבות היו במועד סיום הביקורת בספטמבר 2001 כ-15,000 חייבים כאלה.

4. עיקול מזומנים

לפי הנחיות הנציבות, כאשר הגובים מעקלים מזומנים עליהם למסור לחייב קבלה; את הכסף שעוקל עליהם להפקיד עוד באותו היום בבנק הדואר בחשבון כללי של האגף; על הממונה על היחידה המרכזית לבדוק את פנקסי הקבלות ואישורי ההפקדות ולוודא שיש התאמה בין סך כל הסכומים שעוקלו לבין הסכום שהופקד בחשבון האגף בבנק הדואר.

בעקבות תלונות של חייבים, בדקה הנציבות באוגוסט 2000 ומצאה שחשבונם של לפחות שבעה חייבים לא זוכה אף שהם שילמו את חובם לגובים. הנציבות ציינה בתשובתה, כי הופקד לקחים בעניין עיקול מזומנים ומאותו מועד נעשית ביקורת סדירה ושוטפת.

הביקורת העלתה, שהגובים המשיכו להפקיד את הכספים שנגבו בחשבון כללי של האגף, כנדרש. כיוון שהכסף לא הופקד בחשבון נפרד, לא יכלו הממונים על היחידות המרכזיות לקבל דוח מפורט על הפקדות הכספים שנגבו, והקבלות ואישורי הפקדה נבדקו ידנית ללא אישור מרוכז של הבנקים בדבר הפקדות הכספים. בבקרה ידנית קשה לאמת שכל הכסף שנגבה אכן הופקד ונזקף לזכות החייבים.

לדעת משרד מבקר המדינה, על האגף לעשות בקרה כספית שוטפת, המסתמכת על דוחות ממוחשבים של הבנקים על הפקדות כספים שעוקלו, כדי לוודא שיש התאמה בין הסכומים שנגבו והסכומים שהופקדו וכי חובותיהם של החייבים פחתו. הפקדות הכספים שנגבו בחשבון בנק נפרד מחשבון כללי של האגף, תיעל ביצוע בקרה כזאת.

הסדרי תשלומים

כאשר נישום עושה הסדר לפירעון חובו בכמה תשלומים, הוא מוסר לגובה הראשי במשרד השומה המחאות מעותדות לתאריכים שנקבעו, ולפי הנחיות הנציבות צריך להפקידן בבנק ישראל. ההנחיות קובעות, שאם לא כובדו שתיים מההמחאות, על בנק ישראל להחזיר את כל ההמחאות למשרד השומה ועל הגובה הראשי לבטל את ההסדר עם החייב, לבטל את ההמחאות הנותרות ולדרוש מהחייב לפרוע מיד את כל החוב. בהנחיות נקבע, שיש לתת עדיפות לטיפול בהמחאות חוזרות כדי ליצור כוח הרתעה שיגרום לצמצום התופעה.

הביקורת העלתה, שלא תמיד פעלו הגובים הראשיים לפי ההנחיות והם השאירו אצלם את ההמחאות הדחיות; הם גם לא הקפידו לבטל את הסדרי התשלומים לאחר שחזרו שתי המחאות של נישומים. הגובים הראשיים בתל אביב ובחיפה הפקידו שוב את ההמחאות של אותם נישומים גם לאחר שהמחאות קודמות שלהם לא כובדו. התוצאה היתה שגם בגין המחאות אלה ששוב לא כובדו, נדרש לבצע עיקול. לדוגמה, בינואר 2000 עשו גובי היחידות המרכזיות בתל אביב ובחיפה מבצעים לעיקול אצל 201 חייבים שלא כובדו המחאות שנתנו במסגרת הסדריים. מבין החייבים האמורים נמצאו 59 (29.4%) שלפחות חמש המחאות שנתן כל אחד מהם לא כובדו ול-20 מהם לא כובדו עשר המחאות לפחות.

הגובים הראשיים הסבירו במהלך הביקורת כי המשיכו להפקיד את ההמחאות בחשבון האגף בבנק הדואר, במקום להפקידם בבנק ישראל, כי סברו שפעולה זו שאליה התלוותה אזהרה בדבר נקיטת הליכים פליליים תדרבן את החייבים לשלם את חובם. הנציבות הסבירה בתשובתה, כי הפעולות האמורות של הגובים הראשיים הן פעולות סבירות שנועדו לקדם את הגבייה והאכיפה. משרד מבקר המדינה מעיר, כי הפעלת אמצעים לאכיפה גם בשל המחאות שלא כובדו, גורמת לבזבוז משאבים.

כן הודיעה הנציבות, שבאמצע שנת 2001 נקבע, שאם לא כובדו שתיים מההמחאות של החייב שנמצאות בבנק ישראל, הסדר התשלומים מתבטל כבר בידי בנק ישראל והחוב כולו מועבר לגבייה.

אכיפה יעילה ואפקטיבית של חובות המס דורשת תכנון והכנה של מבצעי העיקולים, ובקרה של הנציבות ומשרדי השומה על תוצאות פעולות האכיפה כדי לבחון אותן ולהפיק מהן לקחים.

על הנציבות לגבש מדיניות אכיפה ולבחון שיטות פעולה כדי להגביר את האפקטיביות של פעולות האכיפה ואת ההרתעה מאי תשלום חובות. על הנציבות להנחות את משרדי השומה להקפיד לעדכן את נתוני החייבים ובעיקר את כתובותיהם בכל מערכי המס, ולעשות בדיקות מקדמיות לפני פעולות העיקול כדי להבטיח הצלחה מרבית בביצוע העיקולים והגברת ההרתעה בקרב סרבני מס.

פעולות בקרה על יבוא טובין

תקציר

תפקידו של אגף המכס והמע"מ (להלן - האגף), מלבד גביית מס, הוא בקרה על כך שרק טובין העומדים בדרישות שנקבעו בחוק, בתקנות ובצווים השונים יכנסו לארץ. לבקרה שמפעיל האגף בתחום זה חשיבות רבה, שכן חלק ניכר מהדרישות נקבעו מטעמים של שמירה על בריאות הציבור ובטיחותו או שמירה על הסביבה.

עיקרי הממצאים שהועלו במהלך הביקורת הם: